

THÁI THUỘNG CẢM ỨNG THIÊN

Tập 136

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Tịnh tông Học hội Singapore

Thời gian: 27/11/1999

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lưu

Chư vị đồng học, chào mọi người! Mời xem Cảm Ứng Thiên đoạn thứ 69:

Sính chí tác oai, nhục nhân cầu thắng.

逞志作威。辱人求勝。

Thỏa chí phô trương oai thế, làm nhục người để cầu thắng.

Câu tiếp theo là:

Bại nhân miêu giá. Phá nhân hôn nhân.

敗人苗稼。破人婚姻。

Hủy hoại mùa màng người khác. Phá vỡ hôn nhân của người.

Chúng ta xem hai câu này trước. Trong chú giải của Vựng Biên nói như sau: “*Quân tử chánh trực, kiểm chế bản thân, hòa huệ đối người, khiến người nể phục mà lại yêu mến.*” Đến đây là một đoạn nhỏ, đây là cổ thánh tiên hiền dạy chúng ta nguyên tắc làm người, cũng là bốn phạm làm người. Nhà Nho chia người đọc sách, người có đức hạnh làm ba cấp độ là thánh nhân, hiền nhân và quân tử. Danh xưng quân tử chính là nói học vấn của bạn đã có thành tựu, giống như ngày nay đi học ở trường đã lấy được học vị. Quân tử là học vị đầu tiên, giống như chúng ta gọi là học vị cử nhân, tức là đã tốt nghiệp đại học, thời xưa gọi là quân tử. Tiêu chuẩn làm người của họ là chánh trực, đoan chánh, trực tâm, trực hạnh, hai từ này chính là trong Phật pháp chúng ta thường nói là như lý như pháp, hợp với lý luận, hợp với đạo lý, hợp với pháp tắc, hợp với tình người, tình - lý - pháp đều có thể làm được rất viên dung. Đây là đối với chính mình thì kiểm chế, còn đối với người khác thì hòa huệ, hòa là hòa bình, huệ là ân huệ. Chung sống với người thì nhất định phải hòa thuận, nhất định phải bình đẳng, nhất định phải giúp, nhất định phải đỡ người khác, chữ “huệ” này chính là giúp đỡ người khác, có thể thành tựu người khác, đây chính là đức hạnh của quân tử. Nhà Nho yêu cầu như vậy, nhà Phật cũng yêu cầu như vậy. Trong Phật pháp nói được càng tường tận hơn, nói về tam phước, lục hòa, tam học, lục độ, những khoa mục này của nhà Phật đều không rời khỏi bốn chữ “chánh, trực, hòa, huệ” này.

Đồng tu học Phật chúng ta đặc biệt phải chú ý, nếu như người còn không làm tốt thì làm sao có thể thành Phật? Hai câu này của Thái Thượng, trên thực tế nghĩa là khuyên chúng ta đối nhân xử thế phải khiêm tốn, phải cung kính. Mặc dù có tranh chấp, chúng ta có lý, dùng lý lẽ để thuyết phục người khác, nhưng e rằng sẽ làm người khác khởi tâm oán hận, huống hồ nếu lý lẽ của chúng ta không đầy đủ thì sẽ tạo tội nghiệp. Gọi là ý thế hiếp đáp người. Phạm vi chữ “thế” này rất rộng, hiện nay người thông thường đa phần đều tự cho là đúng, cho nên “*thỏa chí phô trương oai thế*”, tác oai tác phúc. “*Làm nhục người để cầu thắng*” thì càng không thể được, cố ý sỉ nhục người khác, vì sao họ muốn làm như vậy? Bởi muốn đề cao bản thân. Chúng ta đã từng nghe nói qua, có một số người gặp những người có địa vị tương đương với mình, hoặc là địa vị thân phận cao hơn mình, họ ở trước đại chúng phê bình, làm nhục những người kia. Mục đích của họ ở đâu? Là khiến người khác thấy mình cao hơn những người kia. Cách làm này trên thực tế chỉ là lừa mình dối người, người chân thật có đức hạnh, có học vấn, có tu dưỡng nhìn thấy, nghe thấy rồi sẽ hiểu rõ ngay, tiền đồ tương lai của bạn thế nào, họ nhìn thấy rất rõ ràng, rất sáng tỏ. Nhưng thật ra mà nói, đây là chính mình làm nhục mình, người khác có bị tổn hại hay không? Không hề!

Trong chú giải nói tiếp: “*Nếu động cái là phô trương oai thế*”, hề làm gì là diễu võ dương oai, lấn át người khác, “*thì dù có khuất phục, nhưng người ta sẽ không nhớ đức độ của mình, làm sao có thể trên người được?*” Đối với hành vi này, người khác tuy bề ngoài hình như bị khuất phục bởi uy đức này của bạn, nhưng kỳ thực tâm đó không phục. Vậy thì bạn làm sao có thể lãnh đạo người khác? Làm sao có thể lãnh chúng? Một nhân vật lãnh tụ thành công nhất định là vô cùng khiêm tốn, biết nhẫn nhượng, lấy lễ đối người, chỗ này nói được rất hay: “*Lấy chánh trực đối đãi bản thân, lấy hòa huệ đối đãi người khác.*” Người như vậy thì bất luận trong thế pháp hay trong Phật pháp nhất định sẽ thành tựu. Nhà Nho nói “chánh tâm, thành ý”, tuân thủ giáo huấn của thánh hiền, giáo huấn cơ bản đối với hết thảy chúng sanh của bậc thánh hiền hầu như là tương thông. Nhà Nho dạy người giữ lễ là “nhân, nghĩa, lễ, trí, tín”, nhà Nho nói về năm chữ này, đây là nền tảng làm người, căn bản làm người, nếu có thể tuân thủ thì chính là chánh trực đối đãi bản thân. Nhà Phật nói về ngũ giới, Thiên Chúa giáo, Kitô giáo nói về mười điều răn trong Tân Cựu Ước.

Trong mười điều răn đó, ba điều đầu tiên là phụng sự thượng đế. Tôi đã đọc qua, cùng với những gì mà nhà Phật chúng ta nói “không hoài nghi, không xen tạp, không gián đoạn” thì nó chính là ý nghĩa này. Chẳng qua là họ đối với

ai? Là đối với thượng đế, đối với thượng đế không hoài nghi, tâm kính ngưỡng thượng đế không xen tạp, không gián đoạn. Điều thứ tư là hiếu thuận cha mẹ, những điều phía sau chính là ngũ giới mà nhà Phật nói. Trong ngũ giới thì nhà Phật chúng ta nói không sát sanh, còn họ nói không giết người, đây là điều khác biệt; phạm vi của chúng ta rộng hơn, phạm vi của họ thì nhỏ, chỉ là nói không giết người. Những điều còn lại như không tà dâm, không trộm cắp, không uống rượu đều có. Bên họ cho phép uống rượu nhưng tuyệt đối cấm chỉ say sưa, nhất định cấm chỉ say rượu, bạn có thể uống rượu nhưng không được uống say. Thế nên, chúng ta thấy những thánh hiền thế gian hay xuất thế gian giáo hóa chúng sanh, về tổng nguyên tắc, tổng cương lĩnh đều là tương đồng, nếu trái lại thì là đại ác.

Hòa huệ đối người, Phật chế định cho chúng ta, khi đối đãi với hết thảy chúng sanh phải dùng “lục hòa, lục độ”. Nhà Phật nói được rất cụ thể, đặc biệt là lấy “lục hòa” làm cơ bản, vì sao ngày nay chúng ta không làm được? Nguyên nhân không làm được chính là điều “kiến hòa đồng giải” này không làm được, bởi không làm được điều này nên những điều tiếp theo cũng không làm được. Vì sao chư Phật Bồ-tát làm được hoàn thiện như vậy? Đó là vì các ngài đã làm được điều đầu tiên, điều đầu tiên rất khó, chính là kiến giải của bạn, cách nghĩ, cách nhìn của bạn phải tương đồng. Tương đồng với ai? Tương đồng với chư Phật Bồ-tát. Cách nghĩ, cách nhìn của chư Phật Bồ-tát đối với chúng sanh trong vũ trụ là một thể, người ngày nay nói là cùng chung một thể sanh mạng, do đó hết thảy chúng sanh trong hư không pháp giới là pháp thân thanh tịnh của mình. Chúng ta thì không có quan niệm này, mà mỗi người có cách nghĩ của mỗi người, mỗi người có cách nhìn của mỗi người, luôn không thể tương đồng. Người thật sự giác ngộ thì “kiến” mới có thể đồng giải.

Thế nhưng, Phật pháp dạy sơ học thì cần phải nhận qua giáo dục tốt. Vậy dạy sơ học vào lúc nào? Lúc còn nhỏ, sau khi trưởng thành thì không có cách nào dạy nữa. Người xưa hiểu rõ đạo lý này, cho nên dạy người nhất định vào lúc còn nhỏ, vào lúc cấm rỗi này. Chúng hồn nhiên ngây thơ, chúng nghe lời, bạn có thể áp đặt chúng, làm hình mẫu cho chúng rất dễ dàng! Người trưởng thành rồi thì họ có cách nghĩ của chính họ, có cách nhìn của chính họ, họ sẽ không tiếp nhận ý kiến của người khác, thế nên không có cách gì dạy nữa. Trước đây khi chúng tôi theo học với thầy Lý, thầy thường nói thời điểm dạy học thật sự là khi còn nhỏ, trước 20 tuổi, đây mới là giáo dục chính quy; từ 20 tuổi đến 40 tuổi, giai đoạn này gọi là giáo dục bổ túc; sau 40 tuổi thì không thể dạy nữa, người này đã định

hình rồi, bất cứ điều gì cũng tùy thuận họ. Tuy rằng họ có nghiệp ác, hạnh ác cũng đành phải tùy thuận, không thể kết oán thù với họ, trước 40 thì còn có thể khuyên nhủ họ, sau 40 thì không thể được, sẽ kết oán thù với họ. Nếu có thể tiếp thu sự khuyên nhủ của người khác thì đó là người có thiện căn vô cùng sâu dày, nếu không có thiện căn sâu dày thì sau 40 họ còn có thể nghe bạn khuyên hay sao? Là điều không thể, những đạo lý này chúng ta đều phải hiểu được. Bạn làm ác, bạn làm việc sai, người ta không dám nói với bạn, thuận theo bạn, sẽ ở đó tu nhân nhục ba-la-mật của chính mình, lời của người xưa đều là kinh nghiệm. Do đó, khi chúng ta đối với người, hãy yêu thương người, đặc biệt là trẻ nhỏ thì cần khuyên dạy chúng cho tốt, đây là yêu thương thật sự, từ bi thật sự. Nhưng xã hội này ngày nay vô cùng phức tạp, sáu căn của chúng tiếp xúc với cảnh giới sáu trần đều là bất thiện, cho nên dạy một người học tốt thật sự còn khó hơn lên trời. Giáo dục của gia đình bạn có tốt hơn đi nữa, nhưng khi trẻ nhỏ vừa ra khỏi nhà, tiếp xúc với xã hội, mà xã hội là một thùng nhuộm lớn, bạn nói chúng không bị ô nhiễm thì người đó là Phật Bồ-tát tái lai, nhất định không phải phàm phu. Phàm phu không bị ô nhiễm bởi xã hội thì là điều không thể, giáo dục của xã hội đã sụp đổ, hưởng hồ giáo dục gia đình ngày nay cũng không còn nữa.

Thế nên từ xưa đến nay, những lời tiên tri của phương Tây và phương Đông đều nói thời đại này của chúng ta phải gặp kiếp nạn, tôi tin tưởng, tôi hoàn toàn khẳng định. Không phải tôi tin vào những lời tiên tri của họ, mà tôi nhìn vào thực trạng giáo dục của xã hội hiện tại. Bạn hãy xem người trẻ tuổi hiện nay, cái mà họ nghĩ là gì? Cái mà họ nói là gì? Cái mà họ biểu hiện là gì? Chúng ta sẽ rất rõ ràng, rất tường tận. Đây là điềm báo vô cùng xấu, người hiện nay không nhìn ra là do không đọc sách xưa. Vì sao nói người đọc sách xưa có thể nhìn ra? Vì đọc sách xưa là hấp thu kinh nghiệm của người xưa, kinh nghiệm cả đời của họ. Hay nói cách khác, giúp tăng trưởng kiến thức của chúng ta, bạn nhìn sự việc liền có thể nhìn được xa, nhìn được sâu, nhìn được rộng. Người Trung Quốc chúng ta gọi là sự thật lịch sử, đọc lịch sử tức là hấp thu kinh nghiệm thường thức đó của người xưa. Đọc kinh là tăng học vấn, là trí tuệ, định tuệ; đọc lịch sử là tăng kiến thức, y cứ của kiến thức là gì? Y cứ chính là nhân quả. Thế nên, bộ Nhị Thập Ngũ Sử của Trung Quốc chính là nói về nhân quả báo ứng, mấy ngàn năm được ghi chép lại chính là thiện nhân thiện quả, ác nhân ác báo. Bạn thật sự thông đạt sáng tỏ rồi, bạn thử xem người ngày nay là đang tạo nghiệp gì? Cái họ nghĩ là gì? Là ý nghiệp. Cái họ nói là gì? Là khẩu nghiệp. Nhất cử nhất động là thân nghiệp. Ba

nghiệp thân ngũ ý đều bất thiện, vậy mà muốn có quả báo tốt, điều này kinh Phật thường nói là “không có chuyện này”, cái này một chút mê tín cũng không có.

Những lời tiên tri nước ngoài đó là cung cấp cho chúng ta làm tham khảo, đề khởi sự cảnh giác cao độ cho chúng ta, chúng ta lại bình lặng mà quan sát kỹ hiện tượng xã hội này thì sẽ biết ngay, tai nạn lớn này không thể tránh khỏi. Vậy làm sao để tránh khỏi? Trừ khi tất cả chúng sanh đều có thể giác ngộ, đều có thể quay đầu, đoạn ác tu thiện thì tai nạn này liền hóa giải. Thế nhưng việc này là điều không thể, không làm được! Vì vậy, Phật Bồ-tát dạy chúng ta tự độ, chúng ta không giúp đỡ được người khác thì phải giúp đỡ chính mình. Một người quay đầu là một người được độ, mười người quay đầu là mười người được độ, Phật độ người có duyên, ai chịu nghe lời giáo huấn của Phật, ai chịu y giáo phụng hành thì người này được độ. Cho nên, chúng ta không thể đứng nhìn xã hội loạn, xã hội này sẽ gặp kiếp nạn lớn, bản thân chúng ta rất bất hạnh khi chịu cộng nghiệp trong đây. Thế nhưng nếu bạn nhìn từ một góc độ khác thì chúng ta sống ở thế gian hiện nay cũng chưa hẳn là việc không tốt, việc này khiến chúng ta có tâm cảnh giác cao độ, ép buộc chúng ta không thể không dụng công, không thể không thành tựu, đây là tăng thượng duyên tốt, là nghịch tăng thượng duyên. Nếu không ở trong hoàn cảnh này thì tính cảnh giác của chúng ta sẽ không cao như vậy; sống trong hoàn cảnh này mới biết được không thể không thành tựu, không thể không nhanh chóng thành tựu. Nếu chậm thì nhất định bị cuốn vào vòng xoáy này, phải gấp rút thoát ra, gấp rút thoát khỏi, đây là chọn lựa của trí tuệ, là lợi ích chân thật, chúng ta mới thể hội được ân đức của Phật Bồ-tát đối với hết thảy chúng sanh.

Nếu không có giáo huấn của Phật Bồ-tát, nói thật ra chúng ta không có năng lực thoát khỏi khổ nạn này. Chúng ta có được giáo huấn của Phật Bồ-tát, giáo huấn của Phật Bồ-tát là bình đẳng, nếu có người vui vẻ tiếp nhận, họ liền đạt được; nếu có người vẫn chưa chịu tiếp nhận, vẫn còn ở đó lưỡng lự, do dự không quyết, vậy thì họ không đạt được. Cho nên tâm Phật thanh tịnh, tâm Phật bình đẳng, còn tùy thuộc vào chúng ta có thiện căn, phước đức hay không. Nhân duyên chúng ta ngày nay đã đầy đủ, đã gặp được, vậy chỉ xem chúng ta có thiện căn, phước đức hay không? Bản thân có thiện căn chính là có thể tin, có thể giải; bản thân có phước đức chính là chịu làm, chịu y giáo phụng hành, đây là có phước, biết được bản thân làm sao tu học, làm sao giúp đỡ người khác. Cho nên, bất luận chung sống với người nào, chung sống với hết thảy chúng sanh thì nhất định không thể làm trái với lục hòa, lục độ. Lục hòa và lục độ chính là ở chỗ này nói là “hòa huệ đối người”. “Hòa” này, nếu dùng nhà Phật để nhìn thì chính là lục

hòa, “huệ” chính là lục độ, nơi nơi phải học khiêm tốn, phải học nhẫn nhường, không thể tranh với người. Xã hội hiện nay đề xướng tất cả “cạnh tranh”, hai chữ này quá đáng sợ, chúng tôi nghe thấy âm thanh này, nhìn thấy hai chữ này cảm thấy hoảng sợ. Hai bên cạnh tranh nhau, không nhẫn nhường nhau thì thế giới này đi về hướng hủy diệt, cho nên danh từ này trong sách xưa của Trung Quốc không tìm thấy. Tốt rồi, hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến đây.